

INŠTITUT ZA VAROVANJE ZDRAVJA
REPUBLIKE SLOVENIJE

ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI V SLOVENIJI

Doc. dr. Tit Albreht, Inštitut za varovanje zdravja Rep. Slovenije

ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

je odraz:

- socio-ekonomskih razmer,
- političnega sistema,
- zdravstvenega stanja prebivalstva,
- tradicije,
- geografskih značilnosti.

ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

Socio-ekonomske razmere vplivajo na izbiro:

- Ravni zagotavljanja zdravstvenega varstva
- Način vstopa v sistem
- Oblike izbir in poti skozi zdravstveni sistem

ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

Politične razmere vplivajo na:

- Oblike lastništva
- Oblike zdravstvenega zavarovanja
- Status posameznega ključnega partnerja v sistemu

OSNOVNI POJMI V ORGANIZACIJI ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

1. Način financiranja dejavnosti
2. Zasnova socialnih tveganj
3. Načeli solidarnosti in vzajemnosti
4. Zasnova partnerskih odnosov v sistemu in partnerskega dogovarjanja

OSNOVNI POJMI V ORGANIZACIJI ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

Modeli financiranja zdravstvene dejavnosti:

1. Bismarckov model – model socialnega zdravstvenega zavarovanja
2. Beveridgev model – model nacionalnega (državnega) zdravstvenega varstva
3. Semaškov model
4. Različni mešani in liberalni modeli

BISMARCKOV MODEL SOC. ZDR.ZAVAROVANJA

- Prvič je bil uveden z zakonom v Nemčiji leta 1883 v sklopu sprejete socialne zakonodaje
- Avstroogrška je sprejela Bismarckov model že leta 1890 in tako je prišel tudi v slovenske dežele
- Sprva je bil omejen na tedanje večje gospodarske družbe – rudnike, železarne, idrijski rudnik

BISMARCKOV MODEL SOC. ZDR. ZAVAROVANJA

- Delitev bremen med delodajalce in delojemalce ob državni regulativi
- Praviloma izenačeno breme, linearni prispevki, ki so vsaj zmerno progresivni
- Zavarovani so vsi, samo plačniki zavarovanja so različni
- Socialno zdravstveno zavarovanje, ker uvaja plačila, ki so solidarnostno utežena

BISMARCKOV MODEL SOC. ZDR. ZAVAROVANJA

- Celovit zajem zavarovancev in nadzor nad njihovimi pravicami, ki je deloma zunaj dosega politike
- Večji vpliv stroke, stanov in potencialno tudi bolnikov
- Socialno korekten in pravičen sistem

BISMARCKOV MODEL SOC. ZDR. ZAVAROVANJA

- Zavarovalnice sklepajo pogodbe z izvajalci, ki so verificirani ali pri državni ali pri stanovski organizaciji
- Sredstva zbirajo zavarovalnice, ki imajo zakonsko pooblastilo za to in so podložne javnofinančnemu nadzoru
- Vseeno pa v Bismarckovem sistemu sredstva za zdravstveno varstvo niso del proračuna

BISMARCKOV MODEL SOC. ZDR. ZAVAROVANJA

Bismarckov sistem – primeri držav:

- Nemčija
- Avstrija
- Nizozemska
- Slovenija
- Vse nove članice EU, razen Latvije
- Belgija in (Francija)

BEVERIDGEV SISTEM NAC. ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Ustanovljen leta 1948 v Veliki Britaniji in uveljavljen v nekoliko spremenjeni obliki tudi v nekaterih drugih državah Commonwealtha, v Evropi pa še v Italiji in Španiji, precej modificiran pa v skandinavskih državah

BEVERIDGEV SISTEM NAC. ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

- Financiranje je iz enega centralnega vira, ki je običajno državni (lahko tudi regionalni ali lokalni) proračun
- Prispevki se zbirajo na podlagi splošnih davkov, zavarovani so vsi po dejstvu, da prebivajo v taki državi
- Izvajanje dejavnosti je močno socializirano oziroma je pod močnim državnim nadzorom

BEVERIDGEV SISTEM NAC. ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

- Klasičen: država je delodajalec in pomemben lastnik v zdravstvu, zasebna pobuda je omejena
- Modificiran: država še delodajalec, vendar pa so izvajalci tudi zasebniki
- Skandinavski: delodajalec je regija ali občina, izvajalci so praviloma javni

BEVERIDGEV SISTEM NAC. ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

- Sistem je nacionalen in vsem zagotovljen (po večini sistemskih kazalcev je zato pravičnejši)
- Država ima nadzor nad izvajanjem dejavnosti ter nad splošnimi izdatki za zdravstveno varstvo
- Omogoča hitro uvajanje sprejetih sprememb, saj gre za enovit centraliziran sistem
- Nižji delež BDP za zdravstvo

KLJUČNO VPRAŠANJE V ORGANIZACIJI ZDRAVSTVA ...

... je enako kot je sicer pri ključnih družbenih odločitvah ...

Ali je za blagostanje družbe bolj pomembna izbira in volja vsakega posameznika ali so bolj pomembne skupne vrednote?

ZASNOVA SOCIALNIH TVEGANJ

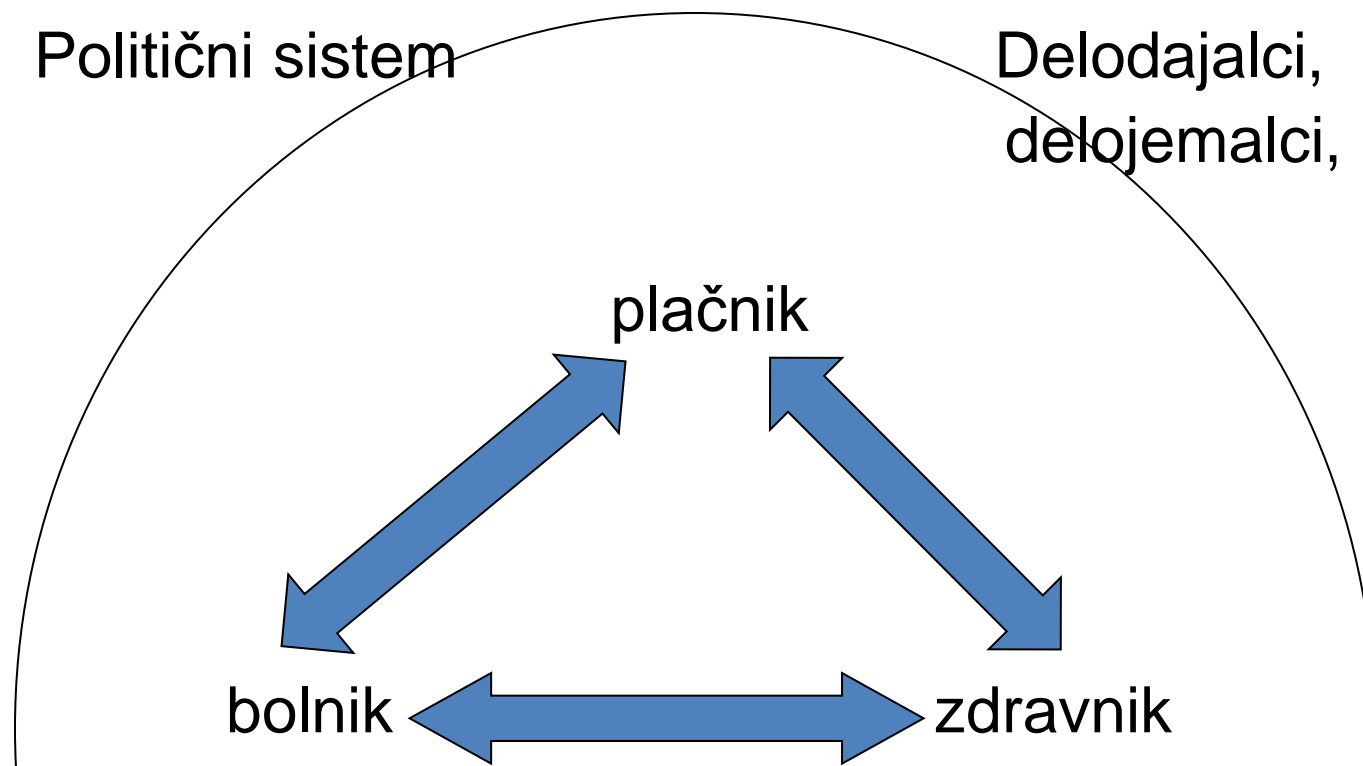
Pomembna zasnova sodobnih socialnih sistemov in socialne države. Na tak način poskušamo v socialnih sistemih blažiti posledice družbenih razlik.

Tveganja za bolezen oziroma za slabo zdravje se porazdelijo drugače kot so sicer razporejena po družbeni lestvici.

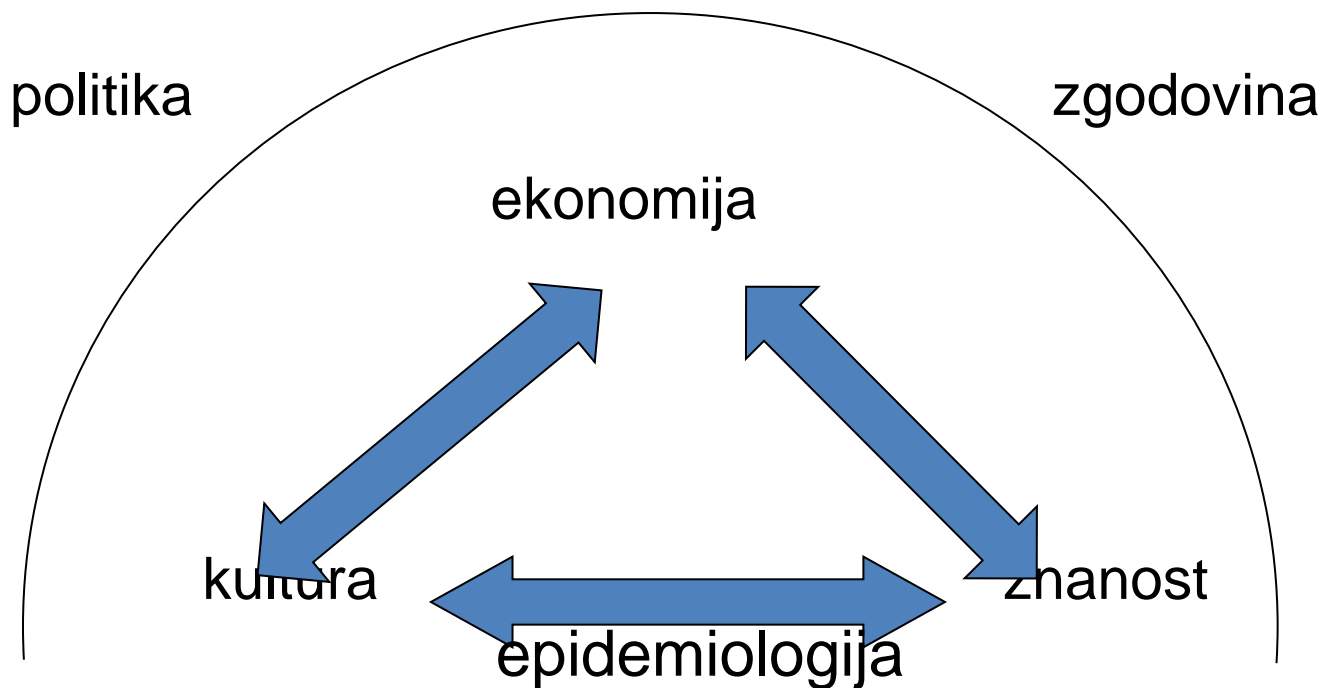
PRAVIČNOST

1. Pravičnost (nasplošno): Pravičnost glede na obravnavanje različnih posameznikov ali skupin
2. Horizontalna pravičnost – pravičnost med sebi enakimi
3. Vertikalna pravičnost – pravičnost med medsebojno različnimi
4. Pravičnost v finančnih prispevkih: Glede na zmožnost za plačilo (tudi solidarnost!)
5. Pravičnost v dostopu do zdravstvenega varstva: tako glede na potrebe kot glede na horizontalno in vertikalno pravičnost
6. Pravičnost v zdravju – pravična razporeditev zdravja med posamezniki in skupinami v družbi
7. Dejanska pokritost – kakšen delež prebivalstva, ki potrebuje določen ukrep, ga je tudi dejansko prejel

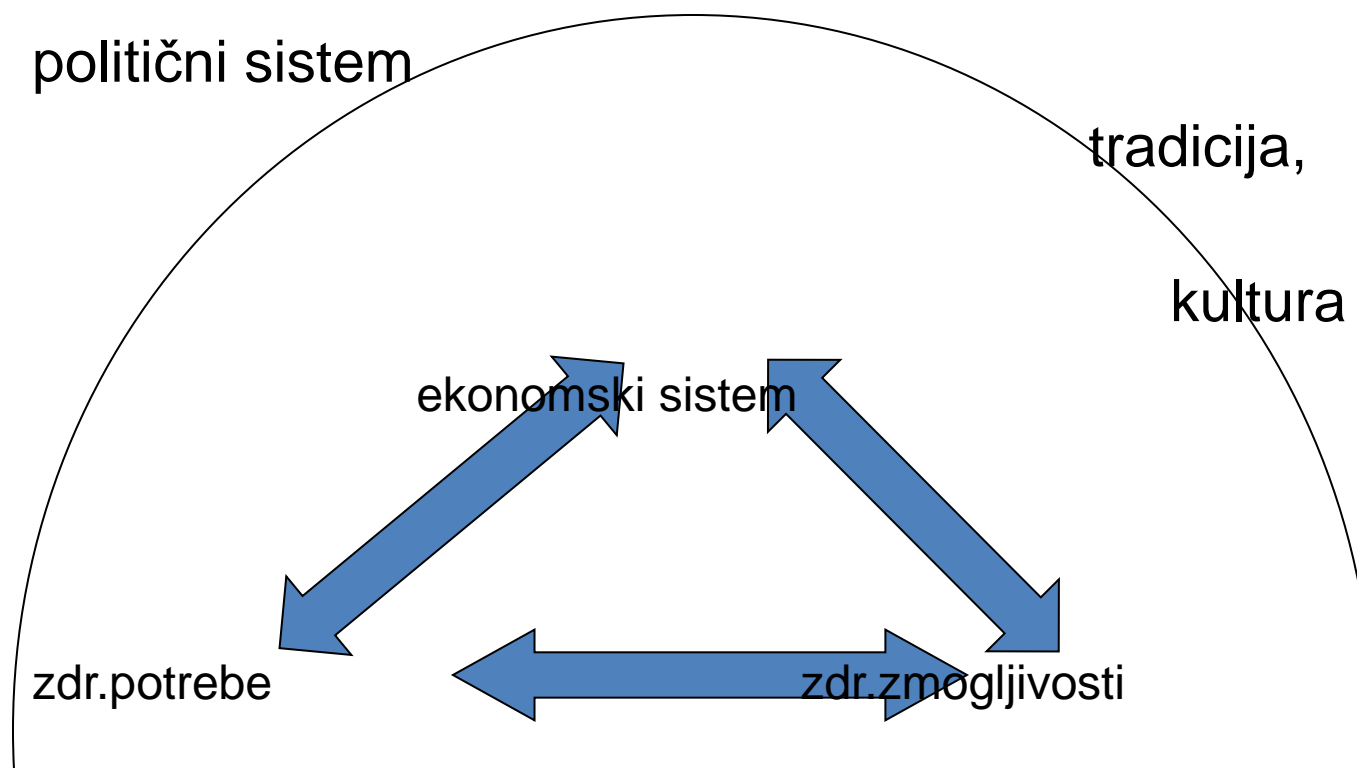
PARTNERJI V ZDRAVSTVU

OKOLJE V ZDRAVSTVU

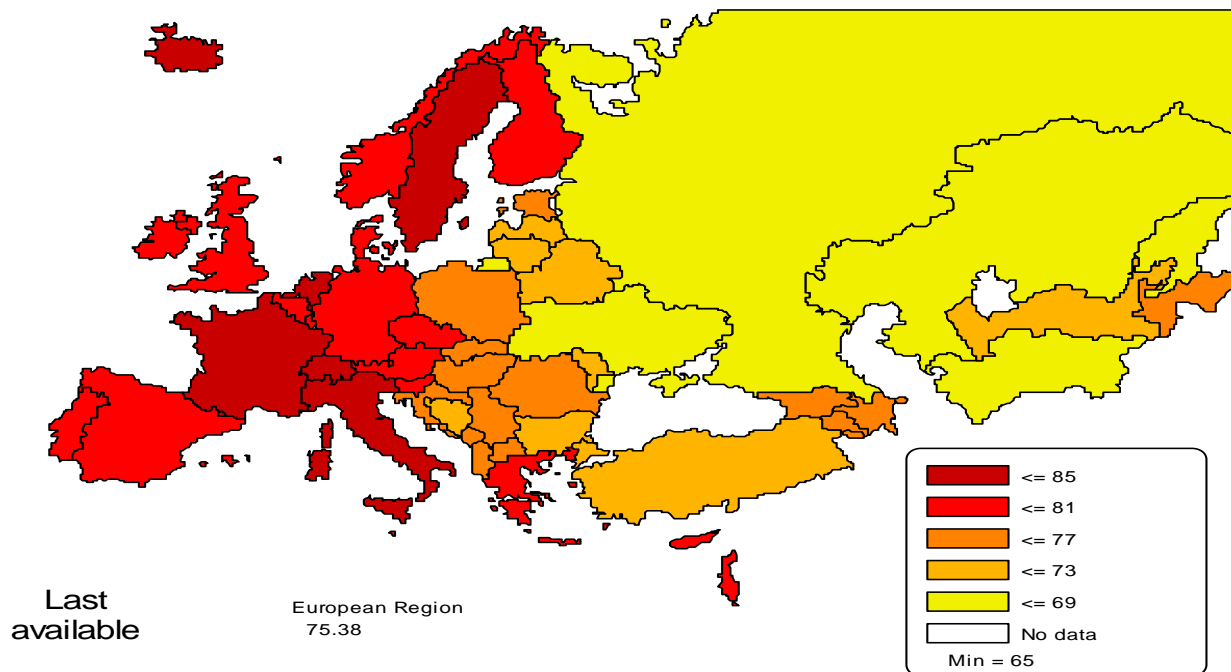

SISTEM ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

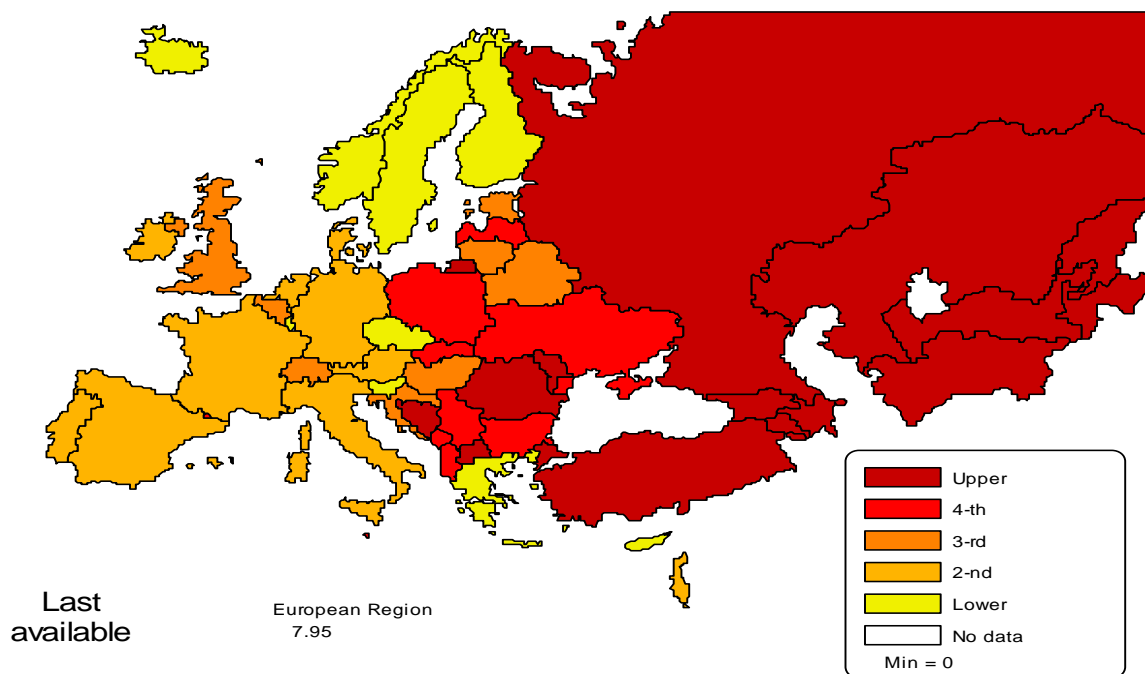
NEKATERI PRIMERI VPLIVA ZDR.SISTEMA NA ZDRAVJE

Life expectancy at birth, in years

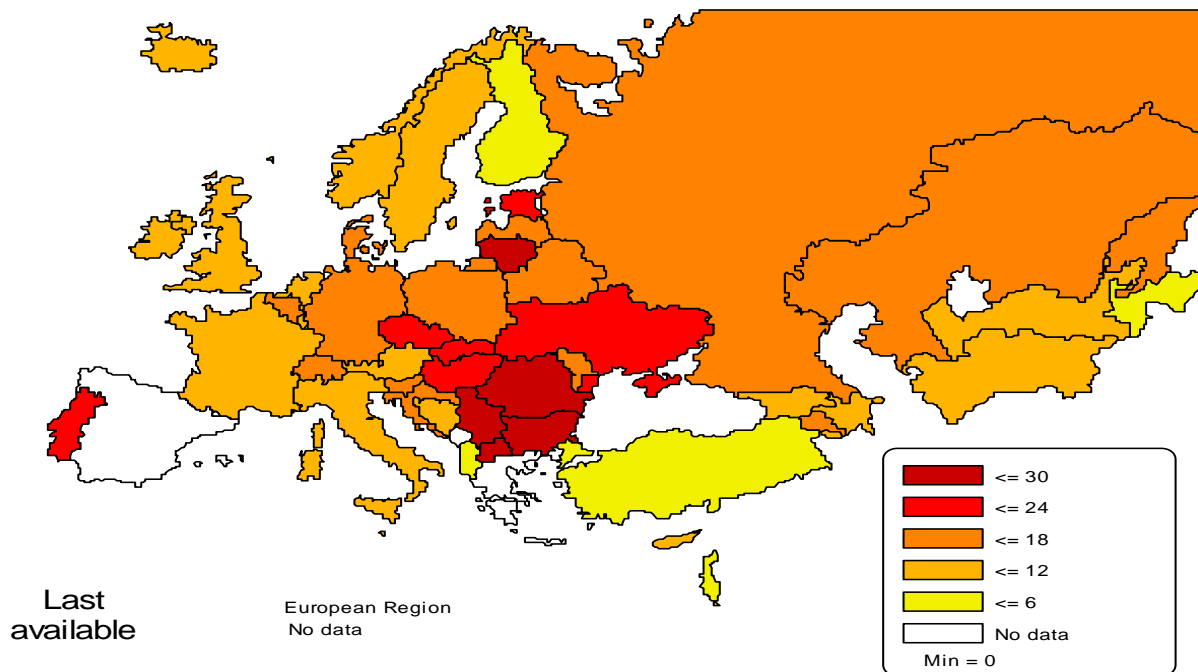
NEKATERI PRIMERI VPLIVA ZDR.SISTEMA NA ZDRAVJE

Infant deaths per 1000 live births

NEKATERI PRIMERI VPLIVA ZDR.SISTEMA NA ZDRAVJE

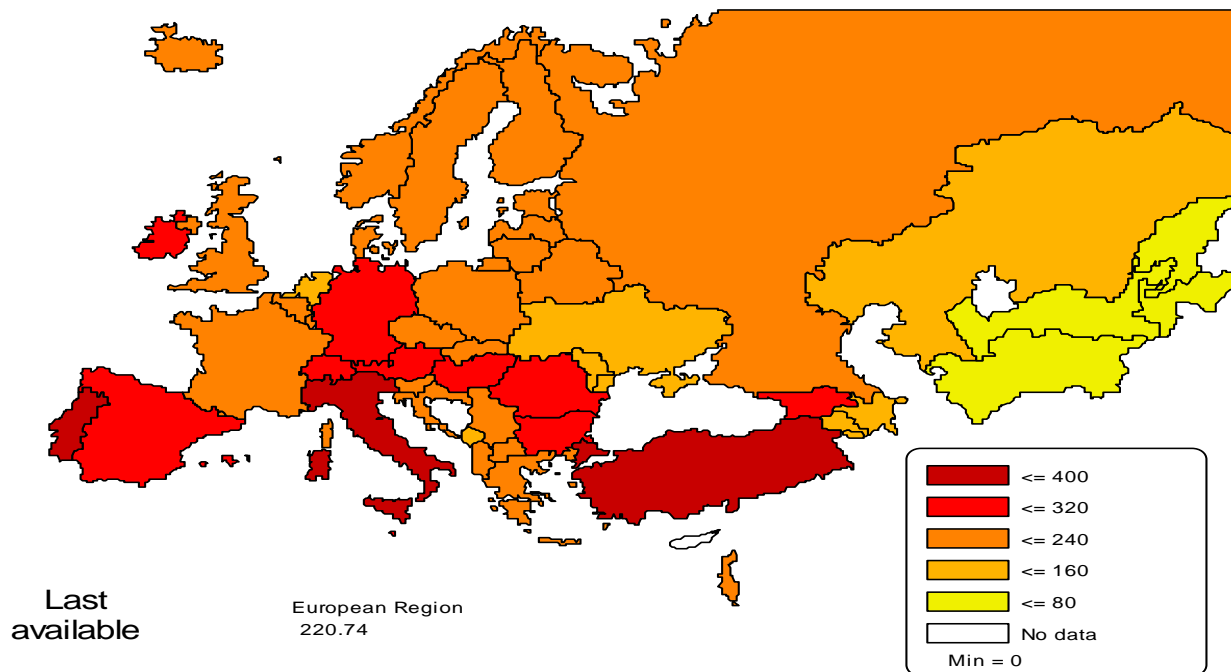
Cervix uteri cancer incidence per 100000

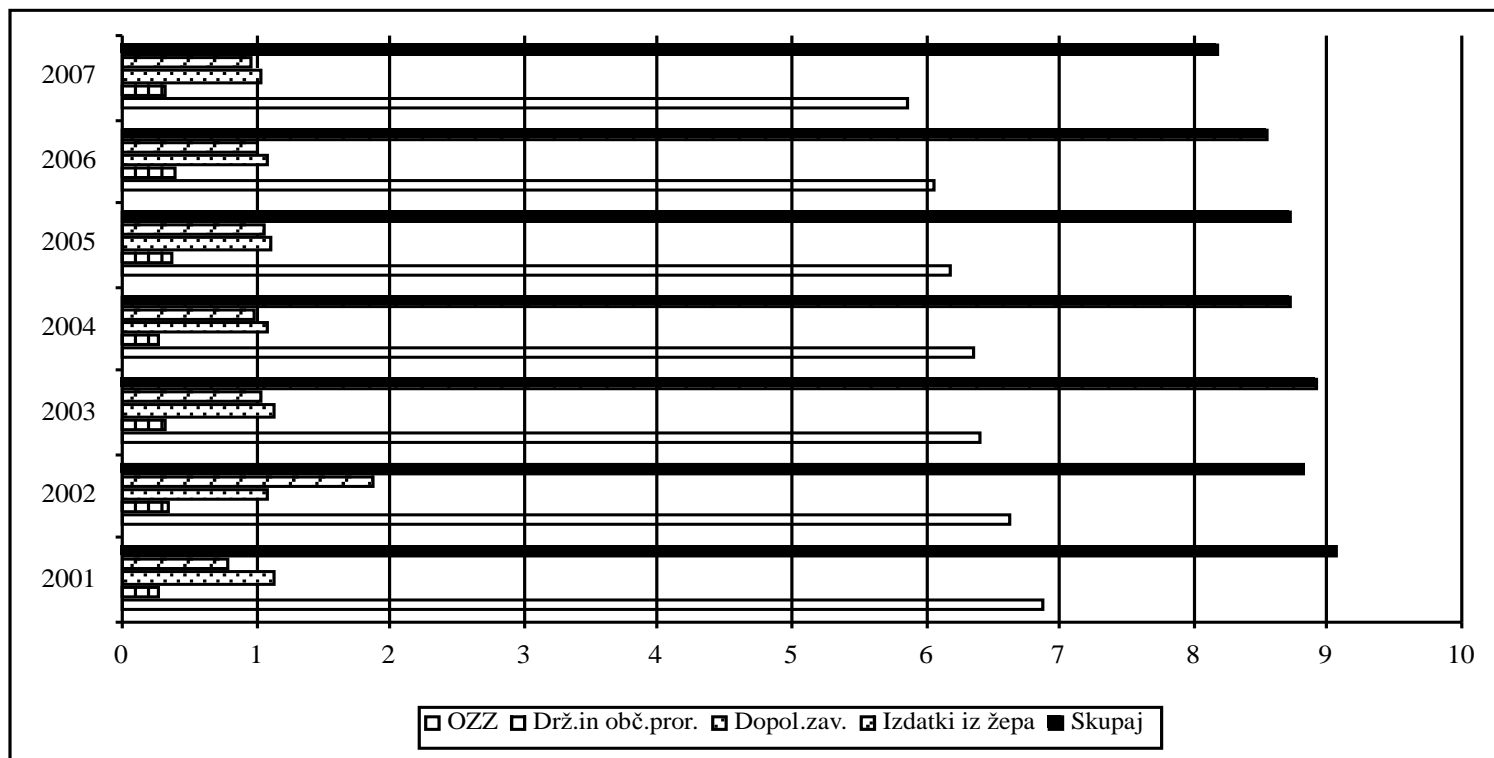

NEKATERI PRIMERI VPLIVA ZDR.SISTEMA NA ZDRAVJE

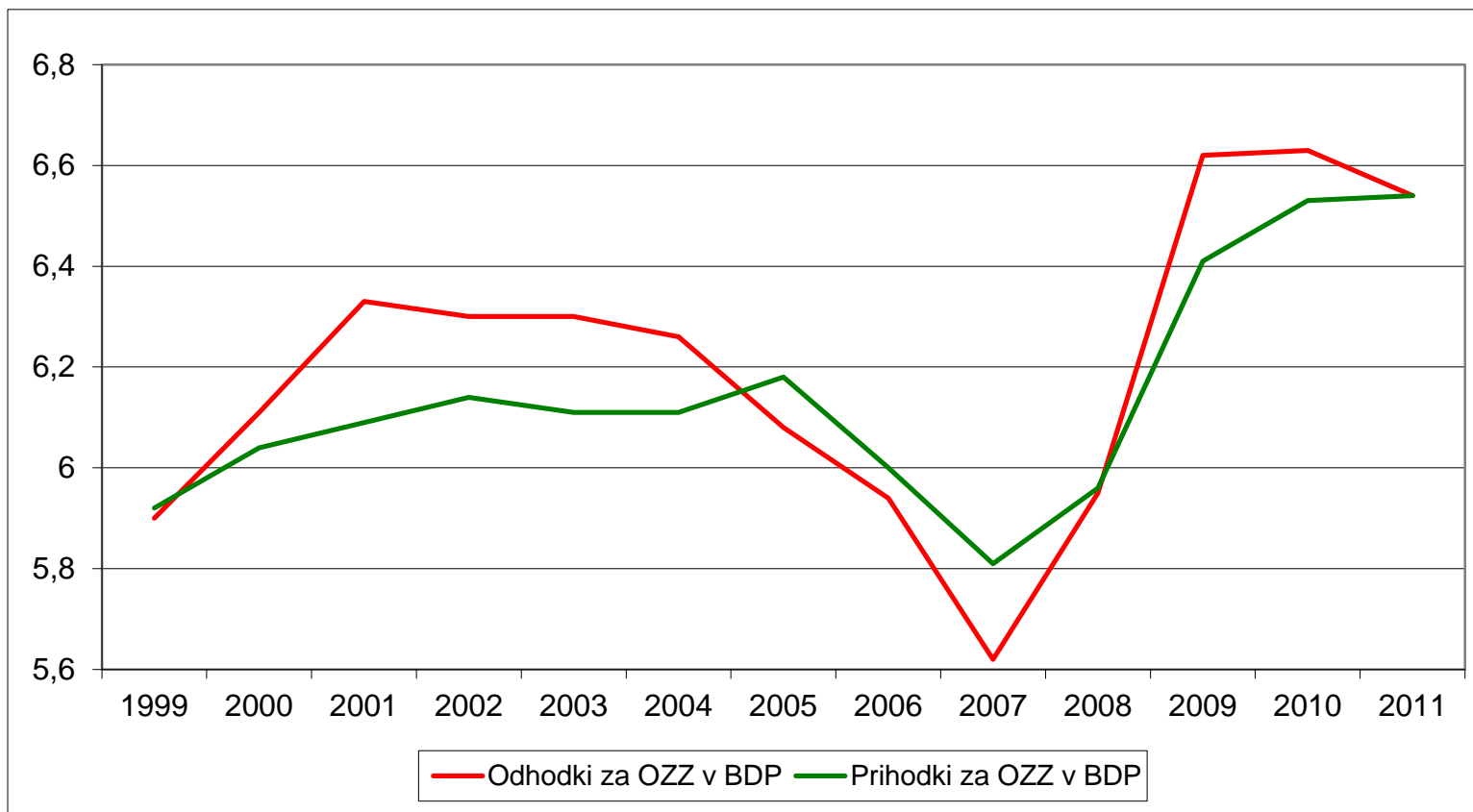
Caesarean sections per 1000 live births

RAZMERJA MED VIRI ZDRAVSTVENIH IZDATKOV

GIBANJE DELEŽA OZZ V BDP

KORELACIJA MED PRIČ. TRAJ. ŽIVLJ. IN BDP V SLOVENIJI

